

Saarde Sõnumid

Nr 7 (211) 27. august 2020

Hind 0.40 €

Head Saarde valla inimesed!

Tuleb tunnistada, et meie, volikogu liikmed, oleme olnud mõneti passiivsed rääkimaks vallaelanikega volikogus toimunud ja võib-olla on see üks põhjustest, miks juunis ja juulis Saarde volikogus toimunu paljudele segadust ja tusatunnet tekitas.

Samas ei saa mööda vaadata tõsiasjast, et kui võimalolijad ei taha püsivalt arvestada üheksa volikogu liikme arvamusega viieteistkümnest, siis taoline olukord lõpmatuseni ei kesta! Volikogus kirgi kütnud toimunu on nüüdseks läbi ning tegeleda tuleb nii igapäevaste tööde kui valla elu pikemalt mõjutavate otsustega.

Praegusele volikogule ning vallavalitsusele ei ole antud oma tegemisteks pikka aega, kuid siiski on mõned olulised teemad, mida me tahame käima lükata ning ära teha.

Meie jaoks oluline on renoveerida Kilingi-Nõmme perearstide ruumid ja hoone. Saab see siis tehtud terviklikult koos tervise- ja hoolduskeskuse hoonena või eraldi, näitavad lähikuud.

Kindlasti tahame me lõpude lõpuks selgeks saada, mis saab Tihemetsa ujulast, kas hoonet on võimalik jätkuvalt kasutada ning mis maksab ujula taas käivitamine. Pärast seda on võimalik teha otsuseid, kas on mõistlik Tihemetsaga edasi minna või tuleb ujula osas Saarde vallas leida uued lahendused.

Minul isiklikult ning külal ka meil kõigil on hea meel, et Saarde valla objektid on taas riiklike investeeringute hulka jõudnud ning meil avaneb võimalus riigi toel teha korda Kilingi-Nõmme liidluse tuiksooned. Samas arvestab praegune projekt ainult tänava asfaltkatte uuendamist ning võimalikke sademevee süsteemide või kõnniteede ja kergliiklusteede uuendamisi renoveerimiskava ette ei näe. Kõik me saame aru, et pole mõistlik teha uut teekatet ja hakata siis seda kõike kohe üleskaevama. Seepärast käivad juba praegu konsultatsioonid ning arutelud haaramaks teetööde juurde võimalikult palju muid seotuid töid. Nii peavad lahenduse saama Pärnu tänava äärsed sademevee probleemid ja uueks jalakäijate teed. Vastavalt korrale peavad riigi toetusega tööd saama tehtud hiljemalt 1. detsembriks 2021. Annan teile lubaduse, et kõik vajalik saab selleks ajaks teh-

tud.

Jätakuvalt tahame tegeleda Saarde valla teede üldlõigise olukorra parandamisega. Käesoleval aastal alanud kruusateede remondid on just meie, üheksa volikogu liikme poolt, valla teehoiukavva sisse toodud punktid. Ja teede taastamisega on vaja edasi minna.

Koostöös Saarde Kommunaaliga saavad peagi uueks Tali ja Veelikse veetorud, kuid peale selle on Saarde vallas veel teisigi korrast ära veetorusid ja pumplaid veel ja tegeleda tuleb ka nendega.

Kui nüüd jääb mulje, et justkui kõik oluline toimuks endise Saarde valla piirkonnas ja Surju ei ole meie oluline, siis nii see pole! Kindlasti on mulle ja meile kõigile tähtis Surju piirkonnale investeeringute jätkumine. Olulised teemad on sealgi tänavavalgustus, külasid ühendavad teed ja sillad. Kooli staadion ootab renoveerimist. Uue katuse saab Lähkma külamaja. Saarde vald hingab ühes rütmis kogu oma 1065 ruutkilomeetrit!

Need on ainult mõned olulised küsimused, millele volikogu koos ja koostöös vallavalitsusega lahendama peab! Mul on hea meel, et aastatel 2013-2017 Saarde vallavanemana töötanud Andres Annast võttis vastutuse ja jätkab oma tööd vähemalt järgmiste valimiseni. Samuti on mul hea meel, et koos Andresega oli valmis vallavalitsusse minema Avo Tursk ning vallavalitsuses jätkavad tööd Jaanus Männik ja Külli Karu.

Minu soov on, et volikogu tööd ja tegemistest nii volikogu istungil kui ka komisjonides võtaksid osa kõik viisteist rahvaasemikku ning tekkinud solvumine asenduks kaasamõtlemise ning aruteludega. Saarde vald ei ole kellegi üksikisiku oma, Saarde on meie kõigi oma!

Alustasin oma pöördumist arvamusega, et võib-olla ei ole siiani volikogu tööd vallaelanikele piisavalt hästi kajastatud. Loodan, et saite nüüd ülevaate, milliste teemadega volikogul ja vallal tegeleda tuleb. Luban, et koos vallavanem Andres Annastiga anname teile teada, mis teemad on volikogus pävakorral ning mis teemadega tegeleb vallavalitsus. Ja kui vaja, paneme tulevikuski kaamerad volikogu istungil tööle.

Meie kõigi Saarde eest
Kalle Song

Valla heakorra- ja kauni kodu konkursi tulemustest

Saarde vallavolikogu määruse „Saarde valla heakorrakonkursi juhend“ alusel korraldasime tänavu teistkordselt valla ilusate kodude ja asutuste ülevaatus ja hindamise. Konkursi tulemused on fikseeritud ja esitatud vallavalitsuse korralduses siinsamas vallalehes.

Ettevõtmise eesmärgiks on teatavasti valla heakorraseme tõstmine, kodukaunistamise tava propageerimine, valla üldilme parandamine ja maaelu väärtustamine.

Kandidaate võivad konkursile esitada üksikisikud, mittetulundusühingud, külaseltsid, asutused ja ettevõtted. Kahjuks oli esitajaid vähe. Arvestades valla suurust ja valdava osa kodude ning asutuste head ja väga head korda, väärinuks esitamist isegi kolmekohaline arv ilutegijaid. Kutsume siinkohal meie arvukaid ja tegusaid külaseltse ning teisi MTÜ-sid edaspidiseks üles – märgakem, õhutagem ja esitagem tunnustamiseks oma asulate ilusaid kodusid ja asutusi!

Siiski oli konkursile esitatud ja osalemiseks nõusoleku andnud kodusid ja ettevõtteid kokku 19 Kilingi-Nõmme linnast ja 11 külast.

„Saarde valla heakorra- ja kaunimate kodude konkurss 2020“ tulemused

eramud tiheasustuses

- esimest kohta välja ei anta;**
- II koht – Raba tn 7** Kilingi-Nõmme, Kaja ja Meinu Truksi kodu;
- III koht – Kase tn 11** Kilingi-Nõmmes, Kätlin ja Sirje Lauri kodu.
- maakodud**
- I koht (jagamisel) – Oti kinnistu** Laiksaare külas, Merike Julle kodu;
- I koht (jagamisel) – Lepiku kinnistu** Ristikülas, Saima Kungla ja Toivo Kaiküllil kodu;
- II koht (jagamisel) – Andrese kinnistu** Rabakülas, Maarit ja Andres Kogeri kodu;
- II koht (jagamisel) – Aasa kinnistu** Surju külas, Valve ja Raul Aasa kodu;

Kadastiku kõrvalhoone, Kanaküla

Vallavalitsuse poolt hindamiseks moodustatud 7-liikmeline komisjon külastas 15. juulil kõiki konkursile esitatud kinnistuid. Marsruut algas ja lõppes Kilingi-Nõmmes ning läbiti Kanaküla – Leipste – Veelikse – Tali – Laiksaare – Kalda – Ristiküla – Ilvese – Rabaküla – Metsaääre – Surju küla. Objektide kohta jagasid kohapeal selgitusi omanikud või elanikud, mis andis hea (kiir) ülevaate kodude kaunidusest, tehtud uuendustest, töömahust ja tegijaist. Ringsõidule kulus üle 7 tunni.

Hindamine toimus vallamajas pärast ringsõitu. Komisjon arutas põhjalikult, mida positiivset nähti või kas silma hakkas puudujääke. Tähelepanu pöörati keskkonnahoonete täitmisele (reoveesüsteemi korrasolek, toimiv jäätmekäitlus), hoonete ja haljastuse omavahelisele sobivusele ning seotusele ümbritseva loodusega, hoonete ja krundi korrasolekule, viimastel aastatel lisandunud rajatistele, lilleilule. Kõik objektid arutati üksikhaaval läbi ja hinnati konsensuslikult.

Hindamiskriteeriumid volikogu määrmuses on pärit vabariiklikelt konkurssidelt (tahame ju sealgi kon-

kureerida!) ja sellisena ehk liigagi detailiselt kirjjas. Samas maal ja looduse keskel peitub ilu tihti just lihtsuses ja kooskõlas loodusega. Saarde valla võitjad võivad julgelt esineda maakonna ja Vabariigi Presidendi kodukauniduse konkurssidel.

Hindamiskomisjon vormistas ülevaatus tulemused protokollina ja esitas vallavalitsusele kinnitamiseks. Komisjon kasutas oma õigust võrdväärsate kandidaatide puhul kohtade jagamiseks, samas ka mitte kõigis kategooriates esikoha väljaandmiseks, samuti aga õigust teha vallavalitsusele ettepanek kõrget tunnustust vääriva eriauhinna määramiseks.

Konkursi võitjaid autasustatakse vallale olulisel tähtpäeval sügistasel.

Saarde vald, meie kodud, ettevõtted ja avalikud paigad on selgi aastal kaunimad kui eelmisel. Suur tänu kõigile ilutegijatele, kauni kodu konkursil osalenutele ja komisjoni liikmetele!

Jaanus Männik

abivallavanem

ja konkursikomisjoni esimees

Ridaelamu tee 12 Veelikse külas, esindaja Aimi Kollamaa.

sotsiaal-, haridus-, kultuuri- ja spordiobjektid

I koht – Kilingi-Nõmme Gümnaasium, direktor Erli Aasamets.

äri- ja tootmisobjektid

esimest kohta välja ei anta;

II koht – Räämaselja talu Metsääre külas, Vello Kask ja Urve Lisment;

III koht – Pärnaõue talu Veelikse külas, Malle ja Aleksander Vilinurm.

eriauhind:

Kadastiku maakodu Kanakülas, Anneli ja Helmet Raudkivi maakodu – uue ja vana oskusliku seotatuse eest.

Lepiku elamu, Ristiküla

Saarde Vallavolikogus

01. juuli 2020. a istungil

- määrusega nr 17 võeti vastu ja kinnitati Saarde valla 2020. a lisaeeelarve.

14. juuli 2020. a istungil

- otsusega nr 30 garanteeriti Saarde Vallavalitsuse poolt meetme „Energiaatõhususe ja taastuvenergia kasutuse edendamine avaliku sektori hoonetes“ raames Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse ja Kilingi-Nõmme perearstikeskuse hoonekompleksi energiaatõhususe parandamiseks esitatava projekti taotluse „Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskuse hoone energiaatõhususe parandamine“ omafinantseering Saarde valla 2020., 2021. ja 2022. a eelarvevahenditest summas 626 900 eurot;
- otsusega nr 31 avaldati umbusaldust Saarde Vallavolikogu esimehele Kadri-Aija Viigile;
- otsusega nr 32 tunnistati Saarde Vallavolikogu esimeheks valituks Kalle Song;
- otsusega nr 33 avaldati umbusaldust Saarde vallavanemale Eiko Tammistile, loeti vallavanem Eiko Tammist ametist vabastatuks 14. juulil 2020. a;
- otsusega nr 34 tunnistati

Saarde vallavanemaks valituks Andres Annast.

24. juuli 2020. a istungil

- otsusega nr 35 tunnistati Saarde Vallavolikogu aseesimeheks valituks Väino Lill;
- otsusega nr 36 kinnitati Saarde vallavalitsuse arvuliseks koosseisuks 4 liiget ja kinnitati Saarde vallavalitsuse struktuur ja tegevusvaldkonnad: vallavanem – üldjuhtimine; palgaline vallavalitsuse liige abivallavanem – Saarde valla Surju piirkonna koordineerimine; vallavalitsuse liige, abivallavanem – majandus, taristu; vallavalitsuse liige – vallavalitsuse ja kogukonna koostöö ja suhted;
- otsusega nr 37 nimetati ametisse palgaliseks Saarde vallavalitsuse liikmeks abivallavanem Jaanus Männik, kinnitada vallavalitsuse liikmeteks abivallavanem Külli Karu ja Avo Tursk. Kinnitati Saarde vallavalitsuse koosseis alates 24. juulist 2020. a alljärgnevalt: vallavanem Andres Annast; palgaline vallavalitsuse liige abivallavanem Jaanus Männik; vallavalitsuse liige, abivallavanem Külli Karu; vallavalitsuse liige Avo Tursk.

saamiseks esitatud taotluste rahuldamine ja abikõlblike projektide rahastamine;

- jäeti rahuldamata hajaasustuse programmi komisjoni ettepanekul hindamise tulemusena negatiivse hinnangu saanud taotlused;
- lubati Osühing Saarde Kommunaal juhatuse liige Morten Aasaroht põhipuhkusele alates 06. juulist kuni 26. juulini 2020. a ja määrati puhkusel viibimise ajaks tema asendajaks kõigi juhatuse liikme õiguse ja kohustustega pearaamatupidaja Ene Rist;
- suleti ajutiselt Tali Lasteaed ajavahemikus 01. juulist kuni 17. juulini 2020. a;
- otsustati anda Saarde Vallavalitsuse tänukiri Hannes Isandale aastakümnetepikkuse kaaluka panuse eest valla ettevõtluse edendamisel, tipptasemel põllumajandusettevõtte Osühing Surju PM rajamisel ja juhtimisel;
- kinnitati 2020. a juulikuus juubelitoetuse väljamaksmine kogusummas 150 eurot.

07. juulil 2020. a

- võeti vastu korraldus sotsiaalhoolekande küsimuses;
- eraldati Saarde valla 2020. a eelarvest reaal 08109 „vaba aja üritused“ 200 eurot MTÜ-le Vedanta Sigaste külaplatsil 18. juulil 2020. a toimuva Sigaste KunZtkülapäeva korralduskulude osaliseks katteks;
- muudeti Pärnu maakonnas Saarde vallas Rabakülas asuva katastriüksuse lähiaadress;
- otsustati sulgeda ajutiselt Kilingi-Nõmme Vabajakeskus ajavahemikul 07. juulist kuni 02. augustini 2020. a.

13. juulil 2020. a

- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- kuulutati välja ja kinnitati riigihanke „Soojusenergia ostmine“ (viitenumber 225472) alusdokumendid ja otsustati see läbi viia avatud hankemenetlusena. Pakkumuse hindamise kriteeriumiks määrati madalaim hind. Riigihanke alusdokumendid on kättesaadavad elektrooniliselt riigihangete registris;
- eraldati Saarde valla 2020. a eelarvest reaal 06400 „tänavavalgustus“ 40,05 eurot Lodja bussipeatuse elektrivalgustuse kulude katteks perioodi 01. jaanuar - 30. juuni 2020. a eest;
- eraldati Saarde valla 2020. a eelarvest reaal 04120 „ettevõtluse arengu toetamine“ 300 eurot OÜ-le Vilensa eriolukorrast tingitud makseraskuste leevendamiseks;
- otsustati sulgeda ajutiselt Kilingi-Nõmme klubi ajavahemikul 15. juulist kuni 27. juulini 2020. a;
- seati sundvaldus Saarde vallas Kanakülas asuvatele Loime kinnistule, Kännusaare kinnistule ja Käänuoja kinnistule Elektrilevi OÜ kasuks tehnorajatise talumiskohustuse keh-

testamiseks;

- suurendati Osühing Saarde Kommunaal osakapitali ainuosa rahalise sissemaksega summas 22 000 eurot, millest 1000 euroga suurendati osa nimiväärtust 216 000 euronini ja ülejäänud 21 000 eurot kanti ülekursiga omakapitali;
- eraldati Saarde valla 2020. a eelarvest reaal 08400 „Usuasutused“ 2500 eurot Eesti Evangelise Luterliku Kiriku Saarde Katariina Kogudusele eriolukorrast tuleneva toetusena;
- anti nõusolek Osühingule Saarde Kommunaal kahe koolibussi soetamiseks;
- tunnistati kehtetuks Saarde Vallavalitsuse 07. aprilli 2020. a korraldus nr 133 „Saarde Vallavalitsuse hallatavates raamatukogudes kogude komplekteerimise põhimõtete kinnitamine“ ja kinnitati Saarde Vallavalitsuse hallatavates raamatukogudes kogude komplekteerimise põhimõtted.

28. juulil 2020. a

- väljastati ehitusluba puurkaevu rajamiseks aadressil Veski, Viisireiu küla, Saarde vald;
- nõustuti keskkonnamõju hindamise algatamisega DER Group OÜ Vangu III liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele vastavalt esitatud eelnõule;
- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- sõlmiti Kilingi-Nõmme linnas asuva eluruumi kasutamiseks tähtajaline üürileping;
- anti nõusolek Ristikülas asuva Allika katastriüksuse jagamiseks ja määrati katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- kinnitati 2020. a augustikuus juubelitoetuse väljamaksmine kogusummas 350 eurot.

04. augustil 2020. a

- väljastati ehitusluba Osühing Metsagrupile ja Smartecon OÜ-le 50 kW koguvõimsusega päikeseelektrijaama püstitamiseks aadressil Aabjala, Jäärja küla, Saarde vald;
- väljastati ehitusluba Osühing Metsagrupile ja Smartecon OÜ-le 70,2 kW koguvõimsusega päikeseelektrijaama püstitamiseks aadressil Kalitametsa, Kalita küla, Saarde vald;
- väljastati ehitusluba OÜ-le SolarAdvisor ja Nõmmevara OÜ-le asutusehoone ümberehitamiseks seoses päikesepaneelide paigaldamisega aadressil Pärnu tn 44, Kilingi-Nõmme linn, Saarde vald;
- anti kasutusluba Pärnu maakonnas Saarde vallas Kamali külas Vesiveski katastriüksustele püstitatud 15 kW päikeseelektrijaama kasutusele võtmiseks;
- väljastati Pindi Kinnisvara OÜ-le välireklaami paigaldusluba;
- otsustati soodustuste andmine olmejäätmevool;

- jäeti rahuldamata tervisetootuse võimaldamiseks esitatud avaldus;
- eraldati Saarde valla eelarve 2020. a reservfondist 5200 eurot Kilingi-Nõmme suveaias lauluväljakuga seotud ehitustööde ettevalmistamiseks ja teostamiseks vastavalt riigihanke “Kilingi-Nõmme lauluväljaku rekontsrueerimine” soodsaimal pakkumusele;
- lubati Kilingi-Nõmme klubil 19. – 20. augustil 2020. a Kilingi-Nõmme kesklinna pargis ja kesklinna pargi parklas toimuval avalikul üritusel „Kilingi-Nõmme suvelõupidu“ ülemäärase müra ja valgusefektidete tekitamine ajavahemikul kell 20.00 – 03.00;
- pikendati Surju külas asuva korteri üürilepingut;
- muudeti Saarde valla kriisikomisjoni koosseisu.

11. augustil 2020. a

- väljastati ehitusluba puurkaevu rajamiseks aadressil Kummeli, Leipste küla, Saarde vald;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused 15 kW päikeseelektrijaama ehitusprojekti koostamiseks aadressil Kogre, Marana küla, Saarde vald;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused 15 kW päikeseelektrijaama ehitusprojekti koostamiseks aadressil Astriti, Kanaküla, Saarde vald;
- anti kasutusluba Saarde vallas Kärsu külas Lillemäe katastriüksusele püstitatud mobiilsidemasti kasutusele võtmiseks;
- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- sõlmiti üürilepingud Kilingi-Nõmme linnas asuvate eluruumide kasutamiseks;
- volitati Osühing Saarde Kommunaali juhatuse liiget Morten Aasarohtu sõlmima üürilepingud Osühing Saarde Kommunaali hallata antud eluruumide kasutamiseks;
- pikendati Surju külas asuva korteri kasutamiseks sõlmitud üürilepingut;
- kinnitati riigihanke „Soojusenergia ostmine“ tulemused. Edukaks pakkumuseks kinnitati OilTerm OÜ pakkumus kui majanduslikult soodsaim pakkumus maksumusega 91 465,50 eurot, millele lisandub käibemaks;
- tunnistati Saarde vallale kuuluva Kilingi-Nõmme linnas asuva hoonestatud Kiriku tn 3 kinnistu avalik kirjalik enampakkumine nurjunuks, kuna enampakkumisele ei esitatud ühtegi pakkumist;
- kinnitati „Saarde valla hea korra- ja kaunistamiskodude konkurss 2020“ tulemused;
- keelduti projekteerimistingimuste väljastamisest päikeseelektrijaama ehitusprojekti koostamiseks aadressil Männiku, Surju küla.

Külliki Kiiver
vallasekretär

Saarde Vallavalitsuse istungitel

16. juunil 2020. a

- kiideti heaks hajaasustuse programmist eraldatud toetuse kasutamise kohta esitatud projekti aruanded;
- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- nõustuti korteriomandi seadmisega ja määrati korteriomandi seadmisel 2 - korteriga elamule teenindamiseks vajalik maa, katastriüksuse lähiaadress ja sihtotstarve ning määrati maa ostu-müügi hind;
- tunnistati Saarde vallale kuuluva Pärnu maakonnas Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva hoonestatud Kiriku tn 3 kinnistu avalik kirjalik enampakkumine nurjunuks, kuna enampakkumisele ei esitatud ühtegi pakkumist.

22. juunil 2020. a

- nõustuti Saarde vallas Lodja külas asuva Puujala katastriüksuse jagamisega ja määrati Puujala katastriüksuse jagamisel tekkivate katastriüksuste lähiaadressid, sihtotstarbed ja aadressid;
- kinnitati ja väljastati projekteerimistingimused jahiselt-sile Ora ulukite käitlushoone ehitusprojekti koostamiseks aadressil Puujala, Lodja küla, Saarde vald;
- kehtestati Surju Hooldekodu

„Videvik“ kohamaksumus.

25. juunil 2020. a

- otsustati esitada Saarde Vallavolikogule menetlemiseks määruse eelnõu „Saarde valla 2020. a lisaeeelarve“.

30. juunil 2020. a

- võeti vastu korraldused sotsiaalhoolekande küsimustes;
- eraldati Saarde valla 2020. a eelarvest reaal 04120 „ettevõtluse arengu toetamine“ 600 eurot OÜ-le Kõveri Puhkekeskus 27. juunil 2020. a Kõveri spordipäeva raames toimuva triatloni jaoks Ura jõge ületava silla remondiks;
- lubati Viilimees OÜ-le 17. juulil 2020. a Kilingi Nõmme Suveaias toimuval avalikul üritusel „Kilingi-Nõmme Suvepidu“ ülemäärase müra ja valgusefektidete tekitamine ajavahemikul kell 20.00 – 01.00;
- otsustati viia läbi Saarde vallas Kilingi-Nõmme linnas asuva Kiriku tn 3 hoonestatud kinnistu (sihtotstarve Ärimaa 60% ja Elamumaa 40%, pindala 1234 m²) avalik kirjalik enampakkumine korralduses toodud tingimustel alghinnaga 19 900 eurot, tagatist raha 10% alghinnast, osavõtutasu 100 eurot;
- otsustati hajaasustuse programmi vahenditest toetuse

Koerte ja kasside pidamisest Saarde vallas

Saarde Vallavolikogu võttis 20.05.2020. a vastu määruse, mis sätestab koerte ja kasside pidamise nõuded ning koerte registreerimisega seotud kohustused ühinemisejärgses Saarde vallas. Määrusega on võimalik tutvuda Saarde valla või Riigi Teataja veebilehel.

Saarde valla koerte ja kasside pidamise eeskiri on kohustuslik täitmiseks kõigile valla territooriumil elavatele, tegutsevatele ja viibivatele füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kelle omandis või valduses on loom.

Eeskirja kohaselt on looma lubatud pidada loomapidajale kuuluvas või tema valduses olevas ehitises või territooriumil nii, et loom sealt omal tahtel välja ei pääseks. Loomapidajal tuleb välistada looma ärajooksmise ja inimestele või teistele loomadele kallaletungimise võimalus.

Loomapidaja peab tagama, et loom ei häiriks ega ohustaks kaaskodanikke, nende vara ja teisi loomi. Loomapidaja kannab vastutust looma poolt tekitatud kahju ja tagajärgede eest.

Koera tohib viia avalikku kohta jalutusrihma otsas ja vajadusel ka suukorvistatult, et oleks tagatud teiste loomade, inimeste ja vara ohutus ning avalik kord

Kahjuks tuleb tõdeda, et just viimasel ajal on koerte omanikud/

valdajad eriti hoolimatuks muutunud. Koerad pääsevad hulkuma avalikult kasutatavatele teedele ja tänavatele, ka eramaadele, reostades avalikku ruumi ja õuealasid, tekitades varalist kahju, liiklusohutikke olukordi ning hirmutades inimesi. Lisaks on häiriv koerte pidev haukumine, mis segab inimeste igapäevast elu.

Juhime tähelepanu, et koera omanik/valdaja peab võtma tarvitusele meetmed, mis välistavad ilma järelevalveta koera pääsemise välja oma koduõuelt. Koera pidamine kinnistul peab olema korraldatud selliselt, et koer ei hirmuta ega ohusta avalikus ruumis liikujaid. Avalikus kohas peab koer olema jalutusrihma otsas ja vajadusel ka suukorvistatult.

Korrakaitseaduse § 56 lg 2 kohaselt on mujal kui avalikus kohas ajavahemikus kella 22.00-st kuni 6.00-ni, puhkepäevale eelneval ööl kella 00.00-st kuni 7.00-ni, keelatud tekitada kehtvalt või korduvalt teist isikut oluliselt häirivat müra. Koera omanik/valdaja peab tagama, et tema lemmik ei häiri kaaskodanikke ja tagatud on öörahu.

Uue nõudena on määruks välja toodud koera märgistamise ja registreerimise kohustus. Saarde valla haldusterritooriumil peetav koer peab olema märgistatud mikrokiibiga ning kõik valla

haldusterritooriumil peetavad koerad peavad olema registreeritud üleriigilises lemmikloomaregistris (LLR) <https://www.llr.ee/>. Kasside registreerimine registris on soovituslik. Nimetatud nõuet rakendatakse alates 01. jaanuarist 2021. a.

Määruse nõuete mittetäitmise korral on Saarde Vallavalitsusel õigus teha ettekirjutusi. Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib Saarde Vallavalitsus rakendada asendustäitmist või määrata sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

Määruse nõuete rikkumise eest, kui see ettevaatamatusest põhjustas varalise kahju või inimesele tervisekahjustuse, karistatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 66³ järgi rahaträhviga kuni 200 trahviühikut.

Korrakaitseaduse § 23 lõike 4 alusel on korrakaitseorganil õigus teha loomapidajale ettekirjutus ning rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud alusel ja korras.

Hea koera omanik/valdaja, palun kontrolli oma lemmiku pidamistingimusi! Kas kõik meetmed on selleks rakendatud, et Sinu lemmik püsib ilusti kodus, on öösiti rahulik, on jalutuskäigul rihma otsas ja vajadusel suukorvigas.

Suurjäätmete ja klaasijäätmete kogumisring toimub esmaspäeval, 5. oktoobril 2020

Vastavalt Saarde Vallavalitsuse ja Ragn-Sells AS-i vahel sõlmitud lepingule korraldatakse iga maikuu ja oktoobrikuu esimesel esmaspäeval suurjäätmete kogumisring. Juhul, kui see kuupäev langeb riiklikule pühale, lükkub kogumisring järgmisele esmaspäevale.

Korraldatud jäätmeveo uuel etapil, mis algas 1. augustil 2017, saab samal kogumisringil ära anda nii **suurjäätmeid** kui ka **lehtklaasi**.

Auto sõidab jäätmevaldajate juurde, kes on äraveo tellinud.

Tellimiseks helistage Ragn-Sells AS-le tel **6060439** või saatke e-kiri parnu@ragnsells.com. Samuti võite oma soovi esitada vallamajja tel **4490134** või **53070296**, e-kirjaga kaie.sakala@

saarde.ee. Teatage oma jäätmeveo lepingu number, jäätmevaldaja ja kinnistu nimi ning aadress, jäätmete asukoht ja selgitused, mis jäätmetega on tegu. Tellimine esitada hiljemalt **30. septembriks 2020**. Paigutage suurjäätmed ja klaasijäätmed värava juurde või tee äärde autole ligipääsetavasse kohta. Klaasijäätmed panna kasti või tugevast materjalist kotti, mis kannatab autole tõstmist.

Suurjäätmete äravedu on **tasuta**, kuid klaasijäätmete eest esitatakse tellijale arve **114 eurot** ühe m³ eest. Kogust hinnatakse visuaalselt.

Suurjäätmed on Keskkonnaministri 14.12.2015 määruse nr 70 "Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu" lisas koodiga 20 03 07 tähistatud jäätmed. Need on näi-

teks vana mööbel, põrandavaibad, kraanikausid, WC-potid ja muud suured esemed, mis oma kontainerisse ei mahu. Siia alla ei kuulu jäätmed, mille vedu on korraldatud teiste õigusaktide alusel, nagu sõidukite rehvid, külmkapid, tele-rid jm elektroonikajäätmed ning ehitus- ja lammutusjäätmed (nt kipsplaat, linoleum, aknad, ukSED jne). Ka ei kuulu suurjäätmete alla suur prügikott tavaliste segaolmejäätmetega või vanade riietega.

Klaasijäätmed on koodiga 20 01 02 tähistatud lehtklaasi jäätmed – aknaklaas (raamideta), kasvuhooneklaas. Siia alla ei kuulu sõidukite aknaklaas (anda üle vastavat keskkonnaluba omavale jäätmekäitlejale) ega klaasist pudelid-purgid (panna pakendikonteinerisse).

Eterniidi kogumisringile eelregistreerimine

Saarde Vallavalitsus korraldab koostöös Sihtasutusega Keskkonnainvesteeringute Keskus Saarde vallas (välja arvatud Kilingi-Nõmme linn) eterniidijäätmete kogumisringi. Eterniiti võetakse vastu ainult valla sissekirjutust omavatele eraisikutelt. Eelregistreeritud isikud saavad kogumispunktides registreeritud koguse eterniiti tasuta üle anda.

Registreerimiseks palume täita eterniidi ära anda soovijal vastav registreerimisleht (vormi leiad

siit) ning saata täidetud registree- rimisleht e-posti aadressile kaie.sakala@saarde.ee või tuua vallavalitsusse aadressil Nõmme tn 22, Kilingi-Nõmme.

Registreeringuid võetakse vastu kuni 04.09.2020 või kuni eterniidijäätmete mahu täitmiseni. Ühe majapidamise kohta võetakse vastu maksimaalselt 3 tonni eterniiti. Vastu ei võeta purustatud eterniiti.

Eterniidi üleandmiseks peab registreerunud isik olema valmis

transportima jäätmed oma kulul etteantud kogumispunkti, mille asukoht antakse teada pärast registreerimise lõppu. Täpsemad kogumispunktide aadressid, ajagraafik ning vastuvõtutingimused lepitakse kokku personaalselt enne kogumisringi toimumist.

Registreerimislehe täitmiseiga annate Saarde Vallavalitsusele nõusoleku töödelda enda isikuandmeid seoses eterniidijäätmete kogumisega seotud toimingutega.

Saarde vallavalitsus otsib kuldpulmapaare!

Otsime paare, kel sel aastal on täitunud või on täitumas 50 abieluaastat. Samuti on oodatud kõik need paarid, kel tänavu täitunud 5-aastase sammuga (55, 60, 65...) kuldpulmadele järgnevad pulma-aastapäevad ning kelle praegune registreeritud elukoht on Saarde vallas.

Kõik on oodatud üritusele kirja panema oma tänavu vääri-

kat pulma-aastapäeva tähistavaid vanemaid, vanavanemaid või teisi lähedasi, teatades nendest hiljemalt 25. septembriks telefonile 449 0163 või e-posti aadressile anu.eisen@saarde.ee.

Kirjapanekul on vaja märkida abielupaari ees- ja perekonnanimed, abielu registreerimise kuupäev, postiaadress ja kontakttelefon.

Saarde Vallavalitsus ootab ettepanekuid aukodaniku aunimetuse või teenetemärgi andmiseks

Ettepanekuid aukodaniku aunimetuse või teenetemärgi andmiseks saab esitada vallavalitsusele hiljemalt 10. septembril või 01. detsembril. Ettepanek peab sisaldama kandidaadiks esitatava isiku nime, sünniaega, elukohta, elukutset või ametit, töö- või teenistuskoha, teenete kirjeldust ja põhjendust.

Ettepanekud palume esitada vallavalitsusele kirjalikult kas

aadressile Nõmme 22, Kilingi-Nõmme või e-kirjaga aadressile info@saarde.ee.

Aukodaniku aunimetuse ja teenetemärgi andmise otsustab vallavolikogu.

Saarde Vallavolikogu poolt antavad tunnustused on: Aukodaniku nimetus, Suur Vapimärk, Väike Vapimärk, Aasta Noore preemia.

Päikeseelektrijaamadest

Seoses taastuvenergia toetusega 2020. aastal on tekkinud mitmeid küsimusi. Päikeseelektrijaamade rajamise soovi korral tuleb kohalikus omavalitsuses alustada projekteerimistingimuste taotlemisest, kuna tegemist on ehitusloakohustulike ehitistega. Asukoha valikul tuleb arvestada

kehtivaid piiranguid. Haritava maa (eriti väärtusliku põllumajandusmaa) puhul eelistab vallavalitsus maa hoidmist põllumajanduslikus kasutuses. Soovitame kogu protsessi käigus koostööd võrguettevõtja, projekteerija ja vallavalitsuse vahel.

Uus kogemus

Igal aastal suvekuudel on meil SA Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hool- dukeskusel läinud vaja lisatöö- jõudu hoolealuste õue aitamiseks. Nii ka sel aastal.

Mitmetel aastatel oli meil abiks Kilingi-Nõmme Gümnaa- siumist Gerda, kes sai suurepä- raselt oma tööga hakkama. Nüüd kuulub ta meie töötajate rida- desse. Olime arvamusel, et nii tublit noort on raske leida, kuid pöördusime siiski kooli poole, sest 6 aastat toimund Move Week raames on gümnaasiumi õpilased meil abis käinud. Meie suureks üllatuseks soovitati üht peret, kus on palju tublisid poisse. Miskipä- rast on uskumus, et naisterahvad on paremad abistajad, kuigi töö on füüsiliselt päris raske.

Vestlusele saabunud noormees jättis kohe algul usaldusväärse mulje. Esimesel proovipäeval saime kinnitust, et oleme õigel teel. Hans-Kristjan on nii arukas, asjalik, kohusetundlik, eakaid austav, abistav, tasakaalukas ja väga hea suhtleja ning kiire rea- geerija – just selliste isikuoma- dustega noort meil tarvis ongi. Töökohapõhine koolitus andis talle tööst ettekujutuse ning mida päev edasi, seda rõõmsamad me olime. Noortesse saab uskuda ja neile tuleb võimalus anda.

Suur tänu Hans-Kristjan Rai- dile ja tema emale!

Kristi Sutt

Kilingi-Nõmme Tervise- ja Hoolduskeskus

Hans-Kristjan ja Lumi rõõmustavad hoolealuseid.
Foto: Kristi Sutt

Kodukohvikute ja garaažimüügi päev

22. augustil toimus Saarde vallas kodukohvikute ja garaažimüügi päev. Eelnevatel aastatel on kodukohvikud toimunud põhiliselt Kilingi-Nõmme linnapäevade raames ja kohvikud on asunud Kilingi-Nõmme linnas, kuid sel aastal jagus kohvikuid ka teistesse Saarde valla paikadesse. Tänavu registreerus kodukohvikute ja garaažimüügi päevale 12 kodukohvikut-garaažimüüki. Kohalikele kodukokkadele pakkus see suurepärase võimaluse avada oma köök ja aed ning pakkuda möödujale uusi maitseid ja elamusi. Osa kohvikuid ja toite olid küllastajatele tuttavad juba eelmistest aastatest. Näiteks võib tuua Kilingi-Nõmme kesklinnas asuva keraamikaateljee Ateljee 46, kus lisaks keraamika imetlemisele ja ostmisele sai maitsta eelmiste suvede hitti kama-vahtu. Veel olid eelmistest aastatest küllastajatele tuttavad Saarde pritsumehed oma kuulsate Britsu burkside ja lambasaslikiga. Sel aastal ühendasid nad oma jõud õdede Külli ja Kaiaga ning avasid kohviku nimega Zambla Kilingi-Nõmmes Sambla tänaval.

Sel aastal toimus lisaks

Kohvik Ateljee 4

kohvikutele ka garaažimüük, kus inimestel oli võimalik oma mittevajalikud ja kasutamata seisvad asjad väikese summa eest maha müüa. Kilingi-Nõmme garaažimüügist otsustas osa võtta kaheksa garaaži-kohvikut. Kõige rohkem oli müügile pandud riideid, nii lastele kui ka

täiskasvanutele. Lisaks oli müügil ka mänguasju, kodutarbeid, raamatuid ja palju muud. Ainult garaažimüügi tegelesid Kärsti Kaldus ja Peatuspaik Kase 9, kus lisaks riidekaubale olid müügil ka peremehe tehtud kalakonservid. Veel oli Kilingi-Nõmmes avatud garaažimüük Lotteländ ja

Luise-Liise õuemelu, kus oli võimalus maiustada isetehtud küpsetiste ja kohviga.

Puhvetiga hoovitäika oli avatud Kilingi-Nõmme Pärnu tänaval, kus lisaks vanakraamile ja hilbuturule sai soetada soodsa hinnaga käsitööna valmistatud värvilisi kaltsuvaipu. Lapsed said mängida põnevas puuonnis ning nälja peletamiseks pakuti mõne ampsu roogasid ja võileivatorti.

Oli hea näha, et sel aastal olid kodukohvikute ja garaažimüügi liitunud uued ja värsked tulijad. Tihemetsa alevikus oli vahva kokkusaatus, et kolm kodukohvikut-garaažimüüki oli sattunud ühele tänavale – jalutad paar sammu ja juba

oled uues kohas, maitseid uusi maitseid, vaatad ja ostad uusi asju. Metsa teele olid oma kodukohvikut-garaažimüügi avanud Lilile, kus pakuti koduseid pirukaid, kooke ja näidati vanu autosid; Piimapuki Puffet, kus pakuti rikkalikku grilli- ja salatibuffeed ning pannkooke, mida kõike sai nautida väga hubases kasvumajas; Segasumma suvila, kus soovijad võisid maitsta isetehtud koduõlut ja -veini, võttes kõrvale suitsuliha ning koduseid kooke ja pirukaid, sõita sai laste ATV-ga ja imetleda väga majesteetlikke kasse.

Tihemetsas oli veel avatud Tannide kodukohvik, kus menüü mitmekesisus

võttis silme eest kirjuks. Pakuti erinevaid soojasid soolaseid roogasid, mida kõike pakuti restorani stiilis. Mitmed kohvikud olid oma tegemistesse kaasanud lapsed, kes juhataksid küllastajaid restorani, kandsid toitu ette, koristasid laudasid ning tutvustasid küllastajatele oma kodu vaatamisväärsusi ja loomi.

Kõige kaugem kodukohvik – Inglise kohvik – oli avatud Saunametsa külas Kargoja talus. Selle kodukohvikutõmbenumbriteks olid erinevad talus elavad loomad: kitsed, küülikud, kanad, ponid. Vanas aias oli võimalik istuda ja maitsta perenaise valmistatud maitsevaid salateid ja kooke.

Kokkuvõtteks võib öelda, et vaatamata vihmasele ilmale jätkus rahvast kõikjale. Kohvikute pidajad märkisid, et nii suurt huvi ei osatud oodata ja mõnes kohvikus lõppes mõni eriti menukas toit ruttu.

Kilingi-Nõmme klubi tänab kõiki kodukohvikute ja garaažimüügi tegijaid ja küllastajaid. Täname, et tegite selle päeva toredaks ja meelde jäävaks.

Merike Julle

Kilingi-Nõmme Klubi kunstiline juht

Piimapuki puffeti garaažimüük

Laste- ja noortepäev

11. juulil toimus Kilingi-Nõmme suveaia Saarde valla laste- ja noorte päev. Päev oli läbi mõeldud nii, et seal jaguks tegutsemisrõõmu mudilastest teismelisteni ja et tegevusi jätkuks nii emadele-isadele kui ka vanavanematele. Osa sai võtta teadusteatri *showst* „Teeme keemiat“, võimalus oli liituda Võrumaa Leiutajate Külakooli tsirkusegrupiga, et ära õppida mõni kaval trikk või õppida Kristjan Jõemägi ja Janek Sambergiga Aafrika trumme mängima. Lapsed ja nende vanemad said katsetada Tiina Kuum juhendamisel pakutrikki, meisterdada Kristiina Välja juhendamisel korgipilli ja teha Surju vabatahtlike noortega stressipalle. Kes tahtis sai lasta oma näole või käele vägeva maalingu värvida. Samuti toimus maastikumäng, kus võistkondadel tuli täita erinevaid ülesandeid.

Esinemistega aitasid tuju üleval hoida Githa võimlejad ja Lähkma noored pillimehed.

Täname töötubade läbiviijaid, esinejaid ja nende juhendajaid. Erilised tänud: Kilingi-Nõmme Spordihoonele ja Kilingi-Nõmme Vabaaajakeskusele telkide eest; Saarde vabatahtlikele päästjatele jõu eest; Lasteaed Krõlli meeskonnale, Annika Viibusele ja Surju vabatahtlikele noortele, igal hetkel kaasa mõtlemise ja kohapeal kõige teoks tegemise eest.

12. juulil toimus Saarde Katariina kirikus Kilingi-Nõmme klubi poolt korraldatud Riho Sibula kontsert. Riho Sibula meisterlik kitarimäng kõlas hüpnotiseerivalt kiriku miljöö, puudutades kuulajaid sügavalt oma laulutekstidega, mis kajasid kaua veel kuulajais peale kontserti. Täname Saarde kirikut meeldiva koostöö eest.

Merike Julle

Kilingi-Nõmme klubi kunstiline juht

Suvelõpupidu. Foto: Kalju Sarapuu

Noortepäev. Foto: Aliis Paal

Laste- ja noortepäeva korraldusmeeskonda kaasati ka lasteaed „Krõll“. Planeerimine sai alguse juba maikuu. Noortepäeva peamine mõte oli luua lastele tegevusterohke päev, mis muudaks nende suvepuhkuse huvitavamaks.

Kindlasti mängis ürituse planeerimise ja läbiviimise juures suurt rolli meeskonnatöö, kuhu olid kaasatud ka noored ise. Meeskonna liikmena näen ülipositiivsena organisatoorset poolt: ettevalmistus, teostus, usaldus üksteise vahel, jagatud vastutus, detailideni läbimõeldud päev.

Laste- ja noortepäeva ette valmistades sai pandud pead kokku ning peetud mõttetalgud. Kõik liikmed said avaldada oma ideid, mõtteid, kuidas seda päeva korraldada ning põnevaks ja sisutihedaks muuta. Nii saigi päev täis erinevaid töötubasid, tegevusi, mis andsid võimaluse lastel ja noortel, kaasa arvatud vanematel, aktiivselt tegutseda, uurida, katsetada, olla loov, panna proovile enda taiplikus jpm.

Ka tuuline (lausa tormine) ilm ei saanud takistuseks, päev õnnestus suurepäraselt ning kõik planeeritud tegevused toimusid.

Ma arvan, et lastele ja noortele oli ja on sellist päeva väga vaja. Sellel aastal eelkõige sunniviisilise kodusolemise pärast. Rõõm oli näha, et kõik kohalolijad leidsid endale põnevat tegevust. Oli selleks siis teadusteater, trummituba, näpupillide meisterdamine, kotitrukk, näomaa-ling või uute trikkide õppimine Leiutajate Külakooli tsirkusepundilt.

Uue traditsioonina Saarde vallas oleks tore näha, et sellises formaadis laste- ja noortepäev saaks toimuma ka järgmisel suvel.

Millisel kujul järgmisel korral? Kilingi-Nõmme lasteaed Krõll on valmis oma ideedega ja mõtetega kaasa lööma.

Aliis Paal

Kilingi-Nõmme lasteaed Krõll õppejuht

Õpilasmalev 2020

29. juunist 10. juulini toimus iga-aastase traditsioonina Saarde õpilasmalev. Sel aastal pääses rühma 15 Saarde valla koolinoort – 5 tüdrukut ja 10 poissi.

Hommikuti tehti 4 tundi tööd, seejärel kinnitati keha ning pärastlõunal veedeti üheskoos vaba aega.

Suure osa oma kahest töönalast töötati kahes Kilingi-Nõmme surnuaias. Noored rohisid korrastamata haudu ja surnuaeda ümbritsevat müüri, korjasid puuksi ja prahti ning riisusid ja vedasid surnuaialt ära heina. Suveaias puhastasid malevlased lavaaluse prügist ning värvisid pingid. Prahist said puhtaks ka Tihe-metsa – Kilingi-Nõmme kergliiklustee ning Lavi ja Sillaotsa järve ümbrus. Malevlaste toel sai Kilingi-Nõmmes korrastatud Pärnu maantee ja ka mõnede teiste tänavate äärsed teeservad. Poisid lõikasid puudelt vesivõsud ning eemaldasid äärekivide juurde aja jook-sul kogunenud pinnase ja taimed. Usinaid malevlasi jagus mitmele poole ning isegi Kilingi-Nõmme tun-

Kilingi-Nõmme malevlased.
Foto: Hans-Kristjan Raid

tud kärbseseen sai noorte poolt puhtaks küüritud.

Eesti Noorsootöö Kes-kuse poolt eraldatud rahade toel ootas malevlasi iga päev soe lõunasöök Restos. Suur tänu omanikule ja kokatäidele maitsva köhutäie eest!

Aga et malev ei ole ainult töö tegemise paik ja päevadesse mahuks ka veidi lusti, siis veedeti üheskoos aega ka pärast tööpäeva lõppu. Noored mängisid discgolfi, saunatasid Peebu parvasaunas, käisid ujumas, mängisid seltskonna- ja palimänge ning nautisid muid ühiseid tegemisi. Malev tipnes kahe rühma kokkutulekuga Ojako turismitalus.

Praeguseks on Saarde õpilasmalev lõppenud ja arvata võib, et nii mitmelgi malevlasel on ka palk juba otsas. Aga kindlasti ei lõpe sellega kõik, kindlasti jääb midagi alles. Ehk on see mälestus vihmasest, aga siiski nii kaunist suvest? Eneseületamine, kuigi vahel üldse ei tahaks? Oskus teha tööd ja koostööd, sest ka need vajavad õppimist? Teadmine, et mahavisatud prügi

ei kao iseenesest kuhugi? Loodame, et Saarde vald soovib ja suudab ka järgnevatel aastatel anda meie noortele võimaluse end malevas proovile panna. Nii väga tahaks meie tublidele malevlastele öelda: kohtumiseni järgmisel suvel!

Viire Talts

Ka seen saab värskenduskuuri.
Foto: Viire Talts

Malevasuvi Surjus

Sel aastal tuli malev teisi, kuid ta tuli siiski. Veel mai keskel ei olnud me kindlad, kas õpilasmalevaid üldse saab läbi viia. Mai teisel poolel tuli korraldus, et malevad saavad toimuda. Kinni tuli pidada 2+2 reeglist, käsi tuli pesta ja desinfitseerida enne ja pärast tööpäeva. Toimuda ei saanud meie traditsioonilist malevaööd.

Et malev oleks lastele turvaline, otsustasime, et käesoleval aastal saavad osaleda 15 noort, nii on võimalik malevale pandud nõudeid täita. Piirangud panid leidma võimalusi, kuidas noored saaksid turvaliselt tööd teha ja ka ühist töövälisest aega veeta. Malevaöö asemel korraldasime malevaõhtu, mis sisaldas ka tuttavat elemente malevaööst. Alustasime maastikumänguga, mille ülesanneteks olid Karl-Erik Taukari lau-lule „Seitsme tuule poole“ kirjutada üks malevatee-maline salm ja käepärastest materjalidest valmistada rõõmsa malevlase skulptuur. Pärast maastikumängu oli kõigil võimalus õppida Kõveri Puhkeskuse vibulaskmisiinstruktorite käe all maastikuvibuga laskmist. See meeldis malevlastele väga. Sõime Rutmari poolt marineeritud ja grillitud liha ja koolikokkade poolt

valmistatud salateid ja kringlit. Eriti tore oli seda kõike teha malevlaste poolt rajatud puhkenurgas-lõkkeplatsil. Pärast sööke tuli jälle ajusid ragistada ja rajatud skulptuure tutvustada. Julgen väita, et kokku pandud malevalaul tuli vingem kui Taukari originaal. Oma panuse selleks andsid Martti Tarsalainen ja Henri Viik, kes olid kaasa võtnud kitarrid ja mandoliini.

Töötukassa karjäärinõustaja viis esimesel töönalal läbi töötoa-vestlusringi selle kohta, kuidas oleks mõistlik soovitud töökohale kandideerida. Kui oluline on, et su CV paistaks teiste seast kuidagi välja? Kuidas teha nii, et su CV näeks hea välja? Kuidas peaksid töövõimelisel välja nägema, et sul oleks võimalik töökoht endale saada?

Malevas osalesid 13–16-aastased noored. Valdavale enamusele ei olnud see esimene maleva-aasta ja noored teadsid, mida oodata. Töötasime 15. kuni 30. juunini endise Surju valla territooriumil: kor-rastasime Lähkma-Sauna-metsa külaseltsi ja hoolde-laskmisiinstruktorite käe all maastikuvibuga laskmist. See meeldis malevlastele väga. Sõime Rutmari poolt marineeritud ja grillitud liha ja koolikokkade poolt

Surju rühm tegemas kokkuvõtteid oma tööst, pildil koos malevalipuga.
Foto: Liis Virkus

viivate teede ääred, Surju järve poolsaare ja mängu-väljaku. Selle töö võtame tavaliselt kooliga ette aprillis, kuid sel korral seda teha ei saanud. Kõige levinum prügi oli suitsukonid ja erinevad krõpsude-maiustuste plastikpakendid. Mõlemad jäätmed lagunevad looduses väga aeglaselt ning eritavad mürgaase. Kui midagi pakenditest tarbid või suit-setad, siis hoolitse oma jäät-mete kokku kogumise eest, mitte ära viska neid lihtsalt maha.

Sirvides vanu malevatee-malisi artikleid, jäi kolme aasta tagant silma järgnev lause: „Esmakordsetest osalejatest tahaksime eriti kiita Henri Viiki, kellest peaks nii mõnigi täiskasvanu töö-

viljakuse ja -eetika suhtes eeskuju võtma.“ Henri on jätkuvalt tubli ja eeskujuks teistele. Sama tõsiselt on töösse suhtunud ka teised Surju kooli lõpetajad Greete Viik ja Marten Kask. Teile kolmele jääb käesolev malevasuvi Surjus viimaseks, kuid usume, et võimalus kodu lähedal tööd teha ja raha teenida ning malevakaaslastega suhelda on olnud headeks põhjusteks, miks mitmel aastal malevas osaleda. Kõike head teile edasistes tegemistes.

Täname Saarde Valla-valitsust, kes Surju noor-tele kodukohas tööd pakub. Järgmise malevasuveni!

Liis Virkus ja Rutmar Leppik
Juhendajad

Uus perearst

Terviseamet kinnitas perearsti avaliku konkursikomisjoni 21.07.2020 otsuse alusel Saarde valla perearstiks Sirje Järvesaare,

kes asub tööle alates 01. septembrist 2020. Perearst Helle Vambola võtab patsiente vastu kuni 31. augustini 2020.

Koolitee alustamise toetus

Saarde vald maksab esimesse klassi minevatele lastele koolitee alustamise toetust 200 eurot lapse kohta (sellest 170 eurot rahalise toetusena ja 30 eurot koolitarvetena).

Toetust makstakse Saarde valla kooli esimesse klassi õppima asuvale lapsele, olenemata tema pere registrijärgsest elukohast.

Toetust on õigus saada ka juhul, kui laps ei asu õppima Saarde valla kooli

puudest tingitud erivajaduse tõttu või on vallavalitsuse poolt suunatud õppima väljaspool Saarde valda asuvasse kooli.

Toetuse maksmise aluseks on valla koolide poolt esitatud nimekirjad või haridusliku erivajadusega lapse vanema või eestkostja avaldus.

Info: sotsiaalnõunik Anu Eisenschmidt, tel 532 47231 ja 449 0163; e-post anu.eisen@saarde.ee.

Surju Põhikool

Lõppenud kooliaasta eTwinningu parimate projektide hulgas ka Surju Põhikool

12. juunil tähistati veebi-üritusel eTwinningu õppeaasta lõppu ning kuulutati välja 2020. aasta Eesti parimad eTwinningu projektid.

Parima keeleprojekti eripreemia sai Surju Põhikooli projekt «**Different ways to say hello**» (*Kuidas öelda «Tere»*) – **parima keeleprojekti eripreemia.**

Eksperdid iseloomustasid projekti järgnevalt: Väga tore, lihtne ja loogiline projekt. Väga hästi organiseeritud Twinspace. Sellest võinuks tulla üliäge projekt, kuid esiletõstmist väärib see, et Eesti koolid on teinud suurepärase tööd ning kõrgelt hinnatav

on suurepärane oma kooli sisene koostöö nii õpilaste kui õpetajate vahel. Hea idee oli ka projektipartnerite keeltes sarnasusi leida.

Surju Põhikool tänab kõiki projektis osalenud õpilasi ja neid juhendanud õpetajaid Avet ja Signet!

eTwinning on rahvusvahelise koostöö programm koolidele, mis annab õpetajatele suurepärase võimaluse üksteiselt õppida ja omavahel häid kogemusi jagada ning õpilastega koolidevahelistes õpiprojektides osaleda. eTwinningu võrgustikku kuulub ligi 700 000 õpetajat 44 riigist, Eestist on eTwinningusse kaasatud iga viies õpetaja. Koostöö tegemiseks on õpetajatele loodud ühine veebiplatvorm.

Surju Põhikooli õppeaasta avaaktus toimub
1. septembril kell 10.00 kooli saalis.
Aktusele järgneb klassijuhataja tund.

KILINGI-NÕMME MUUSIKAKOOLI
õppeaasta avaaktus toimub
2. septembril kell 16.00 muusikakooli saalis

TNP Konsultatsioonid OÜ otsib

KODUÕDE
Häädemeeste ja Saarde valda

Kui Sul on avatud süda, õe diplom ja isikliku auto kasutamise võimalus, helista **634 5177** või kirjuta **tnpkonsult.personal@gmail.com**.

Kilingi-Nõmme Gümnaasium

Looduspraktikum Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis toimus teist suve 3 päevane looduspraktikum.

5-7. augustil toimunud looduspraktikum möödus rõõmsal meelel loodust uurides. Õpilased said teada palju huvitavat ja olulist meie linna loodusest.

Koolist jalutuskäigu kaugusel asub vääriselupaik, kus elab kümneid haruldasi liike, mis mujalt metsadest kadunud. Võlumetsa näitas ja tutvustas osalejatele Indrek Tammekänd.

Peeter Kibe ja Priit Zingel'i juhendamisel püüti kalu ja uuriti Saarde järve elanike toiduahelat, kust ei puudunud ka kalasõbrast kõuts.

Teise päeva õhtul toimus mõnus lõkkeõhtu, mis algas hariva maastikumänguga ja lõppes ööliblikate püügiga.

Õpitud tarkused said üle korratud viimase päeva hommikupoolikul.

Täname kõiki lapsi, kes osalesid. Õpilased olid tublid uurijad ja kaaslased, meeskonnatöö toomis ning rõõmu tundi igast laagripäevast.

Täname kõiki juhendajaid ning abilisi, et laager teoks sai!

Looduspraktikum toimus Keskkonnainvesteeringute Keskuse keskkonnateadlikkuse programmi toetusel.

Thea Perm

Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi loodusainete õpetaja

Ööliblikate püük.
Foto: Thea Perm

Metsapäev.
Foto: Thea Perm

Laagri grupp. Foto: Laine Ülemaante

Laagripäeva esimene kala.
Foto: Laine Ülemaante

SPORT

Kergejõustikust

Lõppeva suve rõõmustavaid kergejõustiku tulemusi saardelastele pakkusid eeskätt Greete-Liis ja Karl-Martin Krapp.

21.-24. juulil Rakveres toimunud Eesti meistrivõistlustel võitis Greete-Liis U-16 vanuseklassis odaviske ja kuulitõuke.

Karl-Martin saavutas U-18 vanuseklassis odaviskes teise, 110m tõkkejooksus kolmanda koha. Kuulitõukes pidi paraku esimesena poodiumi kõrvale jääma.

Mõlemad noored kutsuti esindama Eesti koondist Balti võistkondlikel meistrivõistlustele.

28. juulil Lätis, Ogres toimunud U16 Balti võistkondlikel meistrivõistlustel püstitas Greete-Liis isiklikud rekordid nii odaviskes (45,90 – 1. koht) kui kuulitõukes (12,93 – 2. koht) ja saavutas Eesti võistkonna koosseisus riikide arvestuses ülekaaluka võidu.

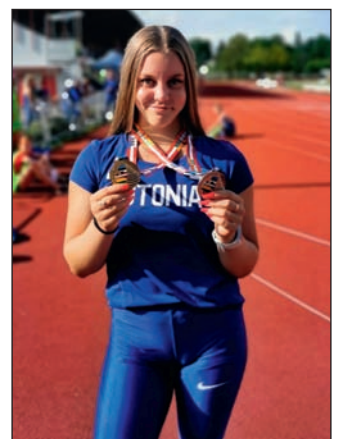
1.-2. augustil Pärnu Rannastaadionil toimunud U18 ja U20 Balti võistkondlikud meistrivõistlused olid ülimalt tasavägised. Mõlema vanuseklassi paremusjärjestus selgus viimase alaga – segateatejooksuga, millest Eesti U20 koondis väljus võitjana. Nooremate, U18 vanuseklassi koondisele riputati kaela hõbemedal. Alla tuli jääda lõunanaabritele.

Karl-Martin Krapp toetas Eesti koondist uue isikliku rekordi (58,01 m) ja pronksmedaliga odaviskes.

12.-13. augustil Tartus toimuvatel Eesti

Balti meistrivõistlused. Foto: Raul Mee / Eesti Kergejõustiku Liit

Greete-Liis Krapp.
Foto: erakogust

IXX Saarde Kaitsepäev 29. august 2020

Päevakava:

9.00-15.00 Saarde Kihelkonna laskevõistlus. Võistluse juhendi saadab korraldaja eelnevalt seitsidele ja organisatsioonidele meilile, samuti lisatakse FB sündmuse lisana.

10.00-15.00 Erinevad väljännäitused Kaitseleidu, Naiskodukaitse, Politsei ja Piirivalveamet, Kilingi-Nõmme päästekomando, Saarde Vabatahtlikud Pritsumehed, Aide autokool, MTÜ Pärnumaa Vibujaht ja Jaagupi Vabatahtlik Merepääste.

10.00-12.00 Esimene õpituba
12.00-14.00 Teine õpituba

ESTSAR MTÜ (Operatiivne Pääste- ja Otsingugrupp) liikmed ja Pärnu politseijaoskonna politseinikud tutvustavad kuidas toimuvad kadunud isiku metsa- ja maismaotsingud.

Tegevused toimuvad ka praktiliselt, kõik huvilised saavad ise osaleda.

Saarde Kaitsepäev 2020 saab toimuma ainult Naiskodukaitse Saarde jaoskonna, Kaitseleidu Pärnumaa maleva, Saarde Vabatahtlike Pritsumeeste, MTÜ Pärnumaa Vibujaht, Kilingi-Nõmme Päästekomando, Pärnu politseijaoskonna, Maanteeameti, MTÜ ESTSAR, Jaagupi Vabatahtlike Merepäästjate, Ervita Shooting Club MTÜ, Aide autokooli, Liis Lensmenti (kuulutuse ja kujunduse autor), Kadri Karoni (kasutatud fotode autor), Saarde Vallavalitsuse ja Coop Kilingi-Nõmme koostööl.

Korraldusmeeskonna kontaktid: Rauno Lensment +372 529 6925
Kristjan Pahk +372 58007231

Pärnumaa meistritiitel rannavõrkpallis ikka Saardes

Pärnumaa rannavõrkpalli meistrivõistluste sari lõppes 3. augustil Pärnu rannas toimunud kuuenda etapiga. Ragnar Pähn ja Karel Pais võitsid kokku kaks etappi ja olid ülejäänutel poodiumil. Viimasele etapile mindi vastu kindlal liidrikohal. Tasavägises finaalis jäadi 22:24 alla kokkuvõttes teise

koha võitnud Kaur Erik Kais/Madis Parrolile. Üldarvestuses saavutasid kolmanda koha Harri Palmar/Martin Kuk. Saarde teine võistluspaar Mihkel Nuut/Tõnis Hendrik Tallo pääsesid kolmel etapil poodiumile, mis andis neile kokkuvõttes neljanda koha.

Pärnumaa MV rannavõrkpallis 2020. Foto: Toivo Tallo

Rogain

22.–23. augustil toimusid Lätis Euroopa MV 24 tunni rogainis. Rogain on pika kontrollajaga võistkondlik valikorienteerumine. Eesmärk on koguda kontrollaja jooksul võimalikult palju punkte maastikule paigutatud kontrollpunktide läbimisest. Kontrollpunktide väärtus on erinev ning sõltub kaugusest ja tehnilisest keerukusest. Maido Kaljur ja Tiit Tali saavutasid MV 55+ 19 võistkonna seas 3. koha. Markus Kaljur ja Tõnis Ustav saavutasid U23 juunioride klassis 4. koha. Markus on alles 14-aastane. Nii noori poisse lubatakse metsa vaid vanemate nõusolekul... Suurepärase saavutus!

Tiit Tali ja Maido Kaljur

18. Kilingi-Nõmme triatlon

Vaatamata ideaalsetele ilmaoludele 18. Kilingi-Nõmme triatlonil uusi rajarekordeid ei sündinud. Pärnu sõudeklubi Kalev triol, Andrus Arula, Allar Raja ja Siim Švede, jäi 9 aastat tagasi Pärnu sõudjate püstitatud rajarekordist 53 sekundit puudu. Kilingi-Nõmme päästekomando mehed (Priit Karon, Nils Grpün, Kalle Koop) katkestasid Pärnu päästjate neljaastase võiduseerja päästameti võistkonnatriatlonis. Saarde naised, Malle Ellam, Epp Hannus ja Enel Kuk, võitsid naiskondade arvestuses 3. koha. Pikema triatlonidistantsi individuaalselt kiirem mees oli Mehis Mäe (Tootsi) ja naine Raileen Lelle (SK Jõulu). Kolme perekondliku medalivõiduga jäi meelde perekond Bondarchuk Tabasalu Triatloniklubist. Saarde valla sportlastest võitis 3. koha harrastajate triatlonis Mari-Liis Kaljur. Ema rõõmuks töid meda-

leid lapsedki: Maria võitis U10 laste duatloni ja kaksikud Romet ja Robin saavutasid kaksikvõidu 5-aastaste mudilsate duatlonis. Lisaks võideti pereduatlon. Teine pool perest osales samal ajal orienteerumisvõistlusel. Saarde valla patriootidena olid individuaalvõistlejatena triatlonirajal veel Vahur Luik, Tair Anton ja Tarmo Tamm. Pringstore spordipoe loosiauhinna duatlonil osalejate vahel võitis Anella Juhkamsoo. Triatlonil osalejate loosiauhina, õõbimise Riverbed Inn peegelmajas, võitis Ilja Andrejev.

Lisaks paljudele vabatahtlikele toetas sündmust Eesti politsei (Kairi Öilsalu), Saarde Kommunaal (Raul Tammist), Pringstore spordipood, Visu spordipood, SFC Holding OÜ, Linea Natur juuksehooldustooted, COOP Kilingi-Nõmme, Skyeye, Kaitseliidu Pärnumaa maleva Kikepera malevkond.

Päästekomandode võistkonnad autasustamisel. I koht Kilingi-Nõmme Päästekomando (Priit Karon, Nils Grün, Kalle Koop), II koht Pärnu Päästekomando, III koht Saarde Vabatahtlikud Pritsumehed (Kätlin Mahoni, Eiko Tammist, Rando Kiviste). Foto: Toivo Tallo

Kristjan Puusepp jätkab täie hooga

2019. aasta Saarde valla meessportlaseks valitud Kristjan Puuseppa hoog pole raugenud ka järgneval aastal. SK Jõusport korraldas piirangutest vabanenud Eestimaa erinevates paikades rida jõusporti võistlusi. Harrastajate Rammusari 2020 koosnes kolmest etapist. Kristjan osales kahel viimasel ja võitis mõlemad kindlalt. Sarja kokkuvõttes andis see kolmanda koha. Ühtlasi on Kristjan Põlvamaa ja Palamuse Rammumees 2020. EVIKO rammumeeste ja -naiste sarjal on kokku neli etappi. Innustatuna Harrastajate Rammusarjas saavutatud tulemustest osales Kristjan 15. augustil Raplas toimunud

K. Puusepp EVIKO Rammusari 4. etapp I koht

EVIKO rammumeeste ja -naiste 3. etapil. Ühepunktilise kaotusega võitjale riputati talle kaela teise koha medal.

Saardes selgusid rannavõrkpallis uus Rannakuningas ja -kuninganna

Laupäeval 18. juunil selgusid Saardes järjekordsed valitsejad rannavõrkpallis. Täna on kolmeteistkümnest viiel korral graveeritud kiviraidur Morsk kujundatud rändkarikale Karl Maidle nimi. Neist neljal viimasel aastal jär-

jestiku. Saarde Rannakuninganna selgus 9. korda. Troon tuli loovutada kahe viimase aasta valitsejanna Karin Kodasmal. Uus Rannakuninganna on Jaanika Linn. Turniirile pääsesid kutsetega 4 nais- ja 12 meesrannavõrkpallurit.

Võistlusest osavõtjad. Foto: Toivo Tallo

Saarde valla rahvaspordisari
Lähme koos 2020

Eesmärk:
1. Ühendada Saarde valla erinevate spordialade harrastajad ja erinevad piirkonnad "koostegemise".
2. Kaasata Saarde valla spordisündmustele rohkem kohalikke osalejaid;
3. Väärtustada Saarde valla spordisündmusi;
4. Kaardistada piirkonna liikumisharjumusi;

Osalemine:
1. „Lähme koos“ 2020 rahvaspordisarjas on 13 üritust;
2. Vähemalt pooltel spordisündmusel osalemine tagab auhinna - nimelise Saarde valla esindussärgi.

1.	19. märts-5. nov	Saarde valla discgolfisari (6 etappi)
2.	17. aprill	Kahe spordihoone matk (Tihemetsa - Kilingi Nõmme)
3.	23. aprill	Jüriöö jooks ümber Surju järve
4.	6. mai	Maijooks Kilingi-Nõmme kesklinnas (teatejooks)
5.	1. juuni	ALAS-KUUL AS heategevuslik hüppepäev vol 2.
6.	27. juuni	Kõveri peresportipäev (triathlon, duation, maastikuvibu, kärruralli, SUP aerutamine)
7.	26. juuli	18. Kilingi-Nõmme triatlon (triathlon/duation)
8.	August	Surju rattasõit
9.	26. september	Kolme koolimaja jooks
10.	11. november	Saarde „Täpsuskütt“ (õhkreiv + maastikuvibu)
11.	28. november	Ennu lauatenniseturniir
12.	11. detsember	Saarde valla noorte MV koroonas
13.	26. detsember	SK Vaablane MV koroonas
14.	Nov - det	SK Saarde kiirusliku vastupidavuse tšempionaat

Aktiivsemad osalejad tunnustatakse EV 103 sünnipäeval Saarde vallarahva Tänupeol.

Saarde valla Discgolfisari 2020

5. etapp 28. august, kell 18.00

6. etapp

Registreerimine toimub igale etapile eraldi
www.discgolfmetrix.com

Võistlusklassid:

1. Mehed (2001 ja varem)
2. Naised (2001 ja varem)
3. Poisid (sünd 2002-2006)
4. Tüdrukud (sünd 2002-2006)
5. Poisid (sünd 2007-2011)
6. Tüdrukud (sünd 2007-2011)

Võistlussari on TASUTA.

Võistussarja info www.sksaarde.ee

Peakohunik: Erki Kangur, +372 53936772, Info: erki94@hotmail.com

KOLME KOOLI-MAJA JOOKS

26. september

kell 12.30

distsantsid:
4,75 km & 9,5 km

10

KOLME KOOLI-MAJA JOOKS

SÕO KIIREMALE LÕPETAJALE UNIKAALNE JUUBELIMEDAL

info: www.sksaarde.ee

Saarde läbi ajaloo prisma

223

1959

10. augustil algasid Kilingi-Nõmmes noorte suvepäevad. Muude ettevõtmiste seas õpiti Jakob Adamtau juhendamisel moodsaid tantse.

12. augustil sõitis Tihe- metsa Metsatehnilisest Tehnikumist 30 õpilast uudismaale Kustanaisse vilja koristama, grupijuhiks ELKNÜ Abja Rajooni- komitee liige Enno Jesa- bell.

Kilingi-Nõmme Kesk- kooli õppe- ja katseaias kasvatati õpetaja Selma Rungi ja Heldin Koidu juhendamisel kooli tarbeks rabarberit, kurke, sõstraid, kapsaid ja kaalikaid, et neid töõpetuse tundides kasutada.

26.–29. augustini korral- dati Abja-Paluoja rajooni õpetajate nõupidamine, kus Kilingi-Nõmme Kesk- koolist said kiita õpetajad Johannes Talts, Asta Haki, Selma Rungi. Kuna Kilingi-Nõmme Keskkool kuulus II astmesse, oli kool valinud tootmisõpetuseks kutsehariduse – õpiti auto- juhiks, autolukksepaiks, kombainer-traktoristiks, elektrimontööriks, kokaks- perenaiseks ja arveamet- nikuks. See oli esialgne valik, määravaks ja otsus- tavaks sai edaspidi laste- vanemate arvamus ja toot- mispraktika läbiviimise baasi võimalused.

Augusti lõpus said Kilingi-Nõmme Metsa- majandis valmis uued metsateed – Riimaru – Taganõmme – Tipu 5,5 km, Oissaare – Longi 3,9 km, Kutja – Longi 3 km,

Kilingi-Nõmme rajooni tööstuskombinaadi saeveski brigaad puitmaterjali ümber laadimas 1957 a. Kantsi tn. Eesti Põllu-Majandusmuuseumi foto number EPM FP 151 : 69. Tänapäeval Janek Pajula puuhoov Kantsi tänaval

Lp.
sm. E. Kiiver
Palume Teie osavõttu
Kilingi - Nõmme Keskkooli
kunstilise isetegevuse
ülevaatusel
2. märtsil 1960. a. algusega kell 9⁰⁰
Kilingi - Nõmme Kultuurimajas.
Õpilastööde näitus toimub 6. märtsil
koolimajas (Kantsi tä. 9).
Direktsioon.

Kivilaane – Sutesoo 2,9
km. Kapitaalselt remonditi
Kanaküla – Oissaare ja
Reinse tee, Sigaste – Kivi-

laane 8 km ning Kilingi-
Nõmme – Pändi 3,7 km
teelõik. Töid juhatasid
tee-ehituse meister Alfred

Võime ja metsamajandi
insener Oskar Putnik.

Jätkub

Olev Paukson

Koomiline lavalugu
“KUNI TA SURI”

MTÜ Ristiküla Külaselts korraldab
vallarahvale-väljasõidu Rakvere teatrisse
03.10.2020. Etendus toimub Rakvere teatris
algusega 15.00

Bussisõit ja etendus 26€/in.
Buss alustab sõitu kell 8.00 marsuudiga Surju -
Kilingi-Nõmme- Kanaküla

Lisaks võimalik tellida toitlustus Rakvere linnuses
10€/in, linnuse külastus giidiga 8€/in,
Politseimuuseumi külastus giidiga 8€/in.

Täpsem info ja registreerimine mob. 53738204 Veiko

Tali Seltsimaja pargis 28.augustil 18.00

**suvelõpu
summan**

Meeleolu loob
"Nedsaja Küla Bänd"
Setomaalt.

Üritus tasuta!
kohal puhvet!

Tule kuulama ja tantsima!

Peame kinni eriolukorra reeglitest!

Info :Astrid 518 4634

Võta kaasa hea tuju, riided soojad,
piknikutekk või matkatool,
et teha enda olemine mõnusaks!

Jätkub eelmisel lehes Tihemetsa mõisat käsitlev kirjatükk

VOLTVETI MÕIS

Oma elust Tignitzi mõisas on palju rohkem jälgi jätnud tema poeg ja järgmine omanik **Heinrich Franz Wilhelm** von Stryk. Isa pani rike- kusele aluse, tema suurendas vara mitmekordseks. 1823. aastal pärib ta mõisa ja teistele pärijatele tuleb maksta 40 000 hõberubla.

Heinrich Franz Wilhelm abiel- lub 1822. aastal paruness Emilie Julie Charlotte von Maydelliga. Vastne abielumees ei paista silma erilise ühiskondliku aktiivsuse poolest, on ta ju vaid Saardes kihelkonnakohtunik, seda roh- kem pühendub ta majandusele. Nii omandab mees veel kuus mõisat. Küll jääb temalegi põhimõisaks Tigniz, mis ehitatakse suurejoo- neliselt välja. 19. sajandi II poolel kuulub sinna 33 mitmesugust elu- ja majandushoonet: Pärnumaa üks

esinduslikum härrastemaja, maa- kividest laudad, tallid, õllekook jne.

Voltveti mõisal oli ka ladu, kus olid sees kõik tööriistad, mis olid täiesti uued ja mis toodi siia vagunitega Saksamaalt. Aidale peale ehitatud on teine korrus. Sellesse majja toodi 1925–1929 aastate vahel lastekodu. Alguses ei olnud lastekodul oma kooli, kuid varsti hakkas lastekodu töid juhtiv maavalitsus korraldama lastekodu 6-klassilise algkooli ehitust. Hiljem oli selles hoones lasteaed. Kooli valmimiseni käisid lapsed Allikukivil. Põllu pidamine ja loomakasvatus andsid suure lisandi lastekodu ülalpidamiseks. Lastekodu likvideeriti Nõuko- gude Liidu valitsuse algusaastail ja kasvandikud viidi üle teistesse

lastekodudesse. Mõnikümmend meetrit peahoonest eemal on säi- linud ka mõisa viljaait. Mõisa hoonekompleksi kuulus ka ühise katuse all paiknev sigala-kanala. Tänapäeval on see ümber ehitatud ja sellest sai vahepealsetel aastatel söökla ja Tihemetsa raamatukogu.

Mõisa ajal oli mõisal oma õlle- koda. Maja juures oli järv, mis on ka praegu seal ja mida nimetati Õllekoja järveks. Selles majas õlu laagerdati ja villiti. Maja keldrit on kasutatud ka juurviljaaidana. Õlu keedeti pisut eemal majas. Praegu teavad kohalikud seda maja Maidre nime all ja järve kutsutakse Maidre järveks. Voltveti mõisa tööliste maja on jäänud unustuste hõlma ja laguneb tasapisi. Hiljem sai selle endale Vabadussõja san- gar major Paul Lilleleht.

Von Styki perekonna jõukuse aluseks oli tööstuse arengu tõus Euroopas. 19. sajandi 30-ndatel aastatel suurenes nõudlus puidu

järele. Puit veeti Pärnusse ja sealt laevadega Euroopasse. Toetati kõiki perekonnaliikmeid, selleks loodi spetsiaalne fond. Seati sisse rahaline kindlustustoetus mõisast pärit lastele, et seoses pärimiskü- simustega ei rikutaks mõisate ter- viklikkust. Kanti hoold ka vallali- seks jäänud daamide eest.

19. sajandil plaaniti Alliku- kivile ehitada tikuvabrik, kuid Albert Zoepffel Saksamaalt, kes pidi ehitamist korraldama, lai- tis selle maha ja soovitas ehitada riidevabriku. 1855.–1858. aastal rajati tema poolt Voltveti (Quel- lensteini) kalevi- ja kammvilla- vabrik. Allikukivi tekstiilivab- rik on mõisa arengule äärmiselt kasulik: vabriku aurumasinates põletatakse igal aastal mitu silda Voltveti mõisa puitu, ettevõtte töö- listele läheb aga suur osa muust mõisa toodangust. On ju Tignitza mõis õieti metsamõis, kus põllu- maad metsaga võrreldes vähe. Tol-

lest ajast on pärit kõnekäänd: Kui oleks Viljandi põllud, Õisu hei- namaad ja Voltveti metsad, saaks sellest maapealne paradüüs. Mõisa mets oli hästi hoitud. Kuni 1856. aastani raiuti Voltveti metsa vähe, peamiselt metsakuiva üksikpuu- dena. Kalevivabriku valmimisega Allikukivil hakati raiuma umbes 12 000 rm aastas. Nii kestis see 1894. aastani, mil kalevivabrik tulekahjus hävis. Kui 1896.aastal hakati ehitama Pärnu-Mõisaküla raudteed ja 1899. aastal valmis Pärnus Waldhofi tselluloositehas, hakkas mõisnik neile oma met- sast turustama liipreid, paberi- ja küttepuid. Seda tegi ta peamiselt Longi ja saviaru vahtkonnast. Ka 1904. aastal asutatud Punapargi lauatehas sai oma toormaterjali mõisa metsast. Lauatehas töötas aurujõul. Tal oli oma katlamaja ja saeraam. Tehase toodang läks mõisa tarbeks kui ka müügiks.

Erna Gross
Jätkub

Müüa kuivad
ahju- ja katlapuud.
Kaminapuud ja klotsid
40 l võrkkotis.
Puitbrikett.
Telefon 5120 411
Peeter Orobko

 Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid hinnaga
kuni 10 000 eurot/ha.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvööndis.
Tel: 56 111 900

VAJAD LITSENSEERITUD
KORSTNAPÜHKIJAT?

Töö ... ja korralik.

Venno
5558 3682
avmconsultoy@gmail.com

OÜ EESTEST PR
ostab

METSA- JA
PÕLLUMAAD

Tel 504 5215
514 5215

**LIPU-
MASTID**

KUNI
SEPTEMBRI
LÕPUNI
10%
SOODSAMALT

Igaühel on õigus
heisata Eesti lipp
365 päeva aastas!

Täpsem info
ja personaalne
pakkumine:
mastid@hobesol.ee

Tel 5565 5001
5565 5002

www.hobesol.ee

HUGO.legal

Otsid taskukohase hinnaga juristi?

HUGO.legal on kiireim tee kvaliteetse
õigusabini Sulle sobiva hinnaga

• 30 000 klienti • 50 juristi • 15 kontorit üle Eesti • Nõustamine kolmes keeles • Suurim õigusteenuse pakkuja Eestis •

VALI SOBIVAIM HINNAKATEGOORIA

- 2 h õigusabi riigi toel 5€*
- 40€/h - juunior jurist
- 60€/h - senior jurist
- 80€/h - ekspert jurist

VALI SOBIVAIM NÕUSTAMISVIIS

- Kohtumisega nõustamine
- Veebinõustamine e-kirja teel
- Videonõustamine
- Telefoninõustamine**

BRONEERI AEG TÄNA JA RÄÄGI JURISTIGA JUBA HOMME!

Helista 6 880 400
Või registreeri end veebis www.hugo.legal

www.facebook.com/hugolegaleesti | hugo@hugo.legal | m.me/hugolegaleesti

*Riigi toel õigusabile kvaliteetseks kõik Eesti elanikud, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1700€ kuus.
2 tunni riigi toel õigusabi saamiseks tuleb sõlmida kliendileping ning tasuda lepingutasu 5€.
** Telefoninõustamist ei pakuta riigi toel teenusena.

Deluxe
CATERING

TOITLUSTUS JA PEOKORRALDUS

Oleme cateringi
teenust pakkuva
ettevõtte Pärnus.

Hindame kõrget
kvaliteeti ja
head toitu igal
elusündmusel.

+372 5352 1008 | info@deluxecatering.ee
www.deluxecatering.ee

RESTO

Paide mnt 2a, Pärnu

- PEIELAUAD
- CATERING
- KÜLM LAUD
- SAALI RENT
- TORDID ja KRINGLID

parnu.resto@gmail.com • 5305 6577

R. 28. augustil algusega kell 21.00

Tulepidu

Lavi järve ääres

Kilingi-Nõmme Vabaajakeskuses, Pärnu tn. 62. Tel. 55631310

**PÄRNU MATUSEMAJA –
KREMATORIUM**

Hoolime, toetame, austame

Nüüd avatud peiemaja,
telli peielaud meilt.

Paide mnt 2a • Pärnu • Tel 442 2200
www.parnukrematorium.ee

**TIHEMETSÄ HUVI- JA
SPORDIKESKUSES**

NOORTE KOROONAVÕISTLUS

**SOOKUNINGA
KARIKAS**

**30. AUGUSTIL 2020. a
ALGUSEGA KELL 10.00**

Peakorraldaja Viire Talts (56 676 212, viiretalts@gmail.com)

 Puurvesi
PUURKAEVUD

www.puurvesi.ee

- Puurkaevude ja maasoojus-puuraukude puurimine, projekteerimine ning hooldus.
- Vee- ja kanalisatsioonitorustiku rajamine, reoveemahutite, septikute, biopuhastite, süvaveepumpade ja veefiltrite paigaldus ning hooldus.

+372 5569 4310; taavi@puurvesi.ee [puurvesi](https://www.facebook.com/puurvesi)

Looduslike pühapaikade teabepäev:
Saarde kihelkond

29. augustil algusega kell 12.00 Kilingi-Nõmme klubis (Pärnu tn 73)

Looduslike pühapaikade inventuurist
räägivad Laura Mäemets ja Riina Juurik

Kuhu minna meie vallas

Reedel, 28. augustil kell 18.00–21.00
Kilingi-Nõmme discgolfirajal Saarde valla
kinnine discgolfi sari, V etapp.

Kell 18.00 Tali Seltsimaja pargis
Suvelõpusimman. Meeleolu loob Nedsaja
Küla Bänd Setomaalt. Avatud puhvet.
Üritus on tasuta.

Kell 21.00 Lavi järve ääres Tulepidu.

Laupäeval, 29. augustil kell 9.00–17.00 Lauri
karjääris IXX Saarde kaitsepäev 2020.

Kell 10.00 Kilingi-Nõmme Gümnaasiumis
I klassi lastehommik.

Kell 12.00 Kilingi-Nõmme klubis Looduslike
pühapaikade teabepäev.

Pühapäeval, 30. augustil kell 10.00
Tihemetsa Huvi- ja Spordikeskuses Noorte
koroonavõistlus "Sookuninga karikas".

Teisipäeval, 1. septembril kell 9.25 Kilingi-
Nõmme Gümnaasiumis kooliaasta avaaktus.

Kell 10.00 Surju kooli avaaktus, järgneb
klassijuhataja tund.

Kolmapäeval, 2. septembril kell 16.00
Kilingi-Nõmme Muusikakooli saalis kooliaasta
avaaktus.

Laupäeval, 5. septembril kell 11.00–13.00
Kilingi-Nõmme staadionil Eesti Noorte
Meistrivõistlused jalgpallis U15 II liiga.
Kohtuvad JK Pärnu Poseidon vs Tallinna JK
Legion II.

Neljapäeval, 10 septembril kell 17.00–19.30
Kilingi-Nõmme discgolfirajal Saarde valla
kinnine discgolfi sari, VI etapp.

Reedel, 11. septembril kell 9.00–14.00
Kilingi-Nõmme staadionil V koolispordi
mitmevõistlus.

Kolmapäeval, 16. septembril kell 15.00 endise
Kanaküla metskonnahoone esisel platsil RMK
raietööde kava tutvustamine.

Laupäeval, 19. septembril kell 11.00–13.00
Kilingi-Nõmme staadionil U15 II liiga Eesti
Noorte Meistrivõistlused jalgpallis. X voorus
kohtuvad JK Pärnu Poseidon ja Keila JK.
Tasuta.

Teisipäeval, 22. septembril kell 18.00
Kilingi-Nõmme klubis Mälumäng.

Laupäeval, 26. septembril kell 12.30–14.30
X kolme koolimajajooks. Distsantsid on 4,75 km
ja 9,5 km.

7. september – 29. oktoober Kilingi-Nõmme
klubis Näitus „Tänapäeva Soome plakat“

Õnnitleme!

Juuli

LAINE TOODU	97
HELJU ZAITSEVA	95
AINO ARROS	91
IRMA PUUSEPP	89
LEONHARD MITT	89
URVE VIKSI	88
HELJU KARTAU	88
ENDEL MURUMAA	87
MAIMU LUBI	87
HILDA MERISTE	87
ELLI MIILITS	86
MILVI KOOBAS	85
JÜRI PÄRN	85
ELGA JARTSEV	84
AIDE-KOIDULA ILULA	84
VILMA KOHV	83
VAIKE VEISNER	83
LINDA AUNIS	82
LAINE JÄRVE	82
HILJA NURMSOO	82
HIIE ANTONS	82
JAAN MIKK	82
LINDA PAE	82
VAIKE-ILME PIKKOR	82
MILVI PÄÄSUKE	81
VILVE KULL	81
HELGI KOSENKRANIUS	81
HELLE ÕIGE	75
MARET OTTO	75
ESTA METS	75
ANDRES HUNT	70
MATI RUUL	70

August

ELGA PÖDER	98
LEIDA SAAR	94
LEIDA SUVISILD	93
MILVI KURRIK	88
LAINE PIIRMETS	88
JUTA PÄÄRMANN	88
LAINE TEEMANT	87
SVEA RANDMAA	87
ANTONINA VOLL	87
AIME-IRMGARD KOOVIT	86
AINO LUHAKÄÄR	86
SILVIA MÄDAMÜRK	86
EVI PROOSA	85
JAAGO LENSMENT	85
MARIA ESKO	84
LEILI RULL	84
LEHTE MÄE	83
HILDA KASK	83
ILME JAAMRE	83
MARI LIUKONEN	82
LJUDMILA MÄRTSON	82
REIN NABER	82
JÜRI TEEARU	81
LAINE TAMM	81
VIKTOR LIUKONEN	81
ANTS LEEMET	81
AARNE LINK	80
SALME AVDEJEVA	80
ALVI PUUSEPP	80
SILJA JUHANSOO	80
ANTS PEDAJA	80
MARI PÄRNLA	75
KOIT OLLINO	75
MAI ROOMETS	75
HELJU SILLAT	75
HELLE KOHV	75
ARMILDE RAVEL	70

Vallaelanikud, kes ei soovi oma sünnipäeva avaldamist ajalehes, peaksid sellest teatama e-posti aadressile mari.treial@saarde.ee, info@saarde.ee või telefonidel 449 0138, 449 0135 hiljemalt eelneva kuu 15. kuupäevaks.

Uued vallakodanikud

Maarja Teppori ja Assar Tallo
perre sündis 19. juunil poeg
TAPPER USTAV TALLO

Signe Sagimi ja Villu Vilinurme
perre sündis 03. juulil tütar
SÄDE-LII VILINURM

Annika ja Henor Ohtla
perre sündis 09. juulil poeg
OTT OHTLA

Karmen Vaabeli ja Jaanek Uustali
perre sündis 28. juulil poeg
MIRKO UUSTAL

Olga ja Rein Isanda
perre sündis 10. augustil tütar
UMA ISAND

Ieva ja Andrus Toomla
perre sündis 13. augustil poeg
RAGNAR TOOMLA

16. septembril kell 15.00 Kanakülas
endise metskonnahoone esisel platsil
tutvustab RMK raietööde kava.
Täpsem info valla koduleheküljel.

Korstnapühkija Rainer Pirjo

Tase 4
kutsetunnistuse nr 153050

tel 5844 0510
rainer010203@hotmail.ee

www.korstnad-kolded.ee

Mälestame lahkunuid

IVO VUNK

17.11.1978 – 29.06.2020

REIN PUUSEPP

16.03.1951 – 02.07.2020

ARVO TILK

12.10.1966 – 03.07.2020

VELLO MEOLA

29.10.1937 – 08.07.2020

SIIM MÄNNIK

27.05.1981 – 09.07.2020

KALEV LAURI

18.07.1955 – 10.07.2020

ELLI KARTAU

09.02.1937 – 19.07.2020

ERIKA LINDOV

03.01.1941 – 27.07.2020

KÜTTEPUUDE MÜÜK

Kuiv ja toores lehtpuu pikkusega 25-75 cm.
Kuivade puude tellimine sügiseks.
Järelmaksuvõimalus.

Info tel. 5669 6987 Janek